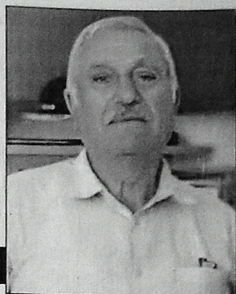

ÇƏRKƏZ NƏSİRLİ

novellalar

HƏSƏNALININ SEVİNCİ

Həsənalı Məmmədov paytaxtdan xeyli uzaq rayonların birində böyük bir müəssisəyə rəhbərlik edirdi.

Günlərin bir günü həyat yoldaşının dəmlədiyi pür-rəngi çayı içə-içə televizora baxırdı. Kəklik otu çayının xoş ətiri onu əməlli-başlı məst etmişdi, xoşallanırdı.

Birdən teleekranda fon dəyişdi, veriliş xəbərlərlə əvəzləndi. Aparıcı tövşüyə-tövşüyə dövlət başçısının yeni sərəncam imzalaması barədə xəbər çatdırırdı. Həsənalı əlindəki fincanı tez yerə qoyub diqqətlə aparıcıya qulaq asmağa başladı. Ölkə ərazisində yaşayan insanların minimum əmək haqqının üç yüz manata qaldırılmasını eşidəndə əllərini bir-birinə vurub çəpik çaldı. Bundan sonra daha diqqətlə televizora baxmağa başladı ki, görsün daha kimlərin əmək haqqı qaldırılacaq.

Bu yerdə aparıcı çıxışına davam edirdi. Minimum əmək haqqının artması ilə əlaqədar büdcə təşkilatlarında çalışan işçilər və müəllimlərin də əmək haqqı 40-50 faiz artırılmasının da sərəncamda nəzərdə tutulduğunu elan etdi.

-Ura! - deyib Həsənalı yerindən dik atıldı.

Özündən asılı olmayaraq elə sevincə qışqırdı ki, səsinə həyat yoldaşı mətbəxdən həyəcanla qonaq otağına gəldi.

-A kişi nə olub? Niyə uşaq kimi qışqırırsan?!

-Ehh, ay arvad, bilmirsen, nələr oldu nələr, əmək haqları 50 faiz qaldırıldı.

-Deməli sənin əmək haqqın 50 faiz artdı, eləmi?

-Yox, arvad, mənimki yox, işçilərin əmək haqqı artırılıb.

-A kişi, ondan sənə nə? Xalqın əmək haqqı artıb, sən bu qədər sevinirsen.

-Sən nə danışırısan, arvad, mən də alacağım aylığı artıracağam. Arvad, kefdi, bu ən azı aldığım aylıq vəsaitin yarısından çoxunun artması deməkdir.

-Deməli, bu il mənə yeni şüba alacaqsan, eləmi? Söz verirsən?

-Aldam, arvad, aldaram. Qoy, kişinin sərəncamı qüvvəyə minsin, görüm hər bir işçinin əmək haqqı nə qədər artır, ondan sonra danışarıq.

Arvad mətbəxə keçdi və öz işləri ilə məşğul olmağa başladı. Həsənalı isə öz ələmində təxmini yeni artımla alacağı pulları hesablayırdı.

Onun işlədiyi şöbənin nəzarətində irili-xırdalı 10-15 müəssisə və bir neçə məktəb vardı.

Həsənalı gözəl xəyallarla yatağına uzandı və şirin xəyallarla da yuxuya getdi.

Ertəsi gün Həsənalı tabeliyində olan müəssisə rəhbərlərini yanına çağırıb onlara özünün son qərarını bildirdi. Göstəriş verdi ki, hər bir işçidən 30 faiz əlavə aylıq alacaqsınız. Həm də onu da dedi: "Bu məsələni də elə edin ki, heç bir səs-küy çıxmasın, əgər çıxsa, özünüzdən küsün, tapşırıq lap yuxarıdadır".

Müəssisə rəhbərləri nə qədər and-aman etsələr də Həsənalı öz qərarını dəyişmədi, dediyi rəqəmdən bir manat da olsun aşağı yemədi.

Həsənalı müəllimə tabe olan idarə müdürlər çox yaxşı bildirdilər ki, müdir dedi, qurtardı. Əgər onun dediyini yerinə yetirməsələr, nələr olacaq. İki gündən bir özünün dəstəsinə götürüb gələcək idarəyə, lazımlı-lazımsız yoxlamalara. Əslində yoxlamadan heç kim qorxmur, qoy yoxlasın. Ancaq yoxlama adı ilə gələn adamların qarşısına çıxmaq, onları yedirdib-içirdib, yola salmaq, bax bu çox asan məsələ deyil.

Bu məsələləri nəzərə almadan idarə rəhbərləri ələcsiz qaldılar. Deyiləsi dərd olmasa da Həsənalı müəllimlə razılaşdılar. Çox pərişan halda işlədikləri müəssisələrə geri qayıtdılar. Nə və necə edəcəkləri barədə fikirləşməyə başladılar. Qərara aldılar ki, işçilərə Həsənalı müəllimin fikirlərini söyləsinlər. Başqa ələc yoxuydu.

Sonra nələrlə olacaqdı, bax bu məsələ çox müəkkəb və əmmləydi. Bir də ki, nə olacaqdı? İşçiləri də müdirləri kimi əvvəlcə razılaşmayıb tullanıb-düşəcəkdilər.

TƏDBİR

Məmməd çoxdandı ki, özünü oda-külə vururdu. Gecə-gündüz çalışdı ki, möhtəbər bir idarədə- müəssisədə vəzifə sahibi olsun.

Nəhayət, son zamanda gözaltı etdiyi bir vəzifənin boşaldığını öyrəndi. Olan-olmayan qohum-qardaşın, dost-tanışın cənab Əhmədova ağır açmağı xahiş edir, necə olur, olsun o vəzifədə çalışmaq, xalqına can-başla qulluq etmək istədiyini bildirirdi. "Əgər o vəzifəyə keçməsəm, məni ölmüş bilin", deyirdi. Bütün qohumlar əl-ayağa düşmüşdülər. Axır ki, Məmmədi işə düzəltmək üçün yol tapdılar.

İnsafən cənab Əhmədov pis adam deyildi. Məmmədin qohumları tezliklə cənab Əhmədova yol tapdılar. Çox keçmədi ki, Məmməd öz arzusuna çatdı. Dəmək olar ki, həmin idarəni müdirindən sonra ikinci bir vəzifə olduğundan hər iş, hər tədbir Məmmədsiz mümkün olmazdı. Məmməd özünü müdirə elə göstərdi ki, müdir hər bir işdə onunla razılaşır və o nə deyirdisə, elə də olurdu. Belə bir vaxtda, zaman Məmmədin xeyrinə işləyirdi. Lazım oldu-olmadı qarşıdakı tədbirdən söz salır, onu keçirmək üçün işçi və qulluqları toplayır, hər kəsə bir tapşırıq verirdi. Sonra da o tapşırığı necə yerinə yetirilməsi ilə maraqlanır, xoşuna gəlməyən tapşırıqların yenidən işlənməsini və öz zövqünə uyğun hazırlanmasını tələb edirdi. Kənardan baxanda hər şey öz axarı ilə qanun çərçivəsində gedirdi, hər halda belə görünürdü. Ancaq Məmmədi maraqlandıran məsələ hər tədbir üçün ayrılan vəsaitdi. O, hara nə qədər xərcləndiyini, təbəcəliyində olan işçilərdən nə qədər toplandığını tez-tez hesablayıb, gəliri-çıxarı müəyyənləşdirirdi. Axı hər şey bundan asılı idi, əgər düzgün hesablamalar aparmasa, nə tədbir yaxşı keçər, nə də özünə bir şey qalardı.

Elə bu zaman yadına düşdü ki, keçən tədbirdə andaman edib ağlayan, bir manat da olsun pul verməyən Hüseynqulunu çağırırsın, ondan bu tədbir üçün əməlli-başlı pul alsın. Tez zəng vurdurub Hüseynqulunu yanına çağırırdı. Yarım saat keçmiş Hüseynqulu gəldi, mottəbdən xəbər tutan kimi yenə xahiş-minnətlə başladı. "Vallah-billah, mənim gücüm çatmaz sən deyənə. Axı o qədər pulu mən hardan tapım? Sən mənim işlədiyim idarəni yaxşı tanıyırsan, orda cəmi-cümələtən on yeddi nəfər işçi var, o pulu kimdən və nə cür toplayım?"

-Ə bura bax, ağlaşma qurma. Səndən əvvəl çağırtdığım idarə müdirləri necə olur tapır, necə verir? Sən

lər, hay-haray çıxaracaqdılar, sonra da başlarını aşağı salıb quzu kimi razılaşacaqdılar. Həsənəli bunu beş barmağı kimi bildirdi.

də elə tap ver, işləyə bilmirsən, qabiliyyətin yoxdur, get ərizəni ver çıx, qoy işini bilən, səriştəsi olan bir adam işləsin.

Hüseynqulunu soyuq tər basdı. "Axı bu nə sözdü mənə deyirlər, mən dövlətin işini canla-başla yerinə yetirirəm, yazıq işçilər 300-350 manat əmək haqqı alır. Hər ay tədbir adı ilə mən işçilərdən necə istənilən pulu toplayım? Bu insan Allahdan qorxmur, insafı yoxdur. Pulu tapmayanda da gözüm çıxırdıya salır. Hədə qorxu gəlir. "Mərdi qova-qova namərd edirlər". Gedib lazım olan idarələrə xəbər verim onda da hər yərə yayaqlar ki Hüseynqulu işverəndir".

Hər nə işə Məmməd Hüseynquluya son sözünü deyib onu kabinetdən çıxartdı. Yenidən haq-hesab etməyə başladı. Haq-hesabı yekunlaşdırdıqda gözləri işıqlaşdı. "Nə yaxşı, nə yaxşı. Bu tədbirdən xərclənən puldan iki dəfə artıq pul qaldı". Məmməd sevincindən əllərini bir-birinə elə vurdu ki, o biri kabinetdən katibə oturduğu yerindən dik atıldı və təşvişlə içəri girdi ki, görəsən nə olub?

Məmməd öz-özünə deyirdi: "Belə-belə işlər, ay qız, heç nə olmayıb. Sən narahat olma, keç öz otağına". Katibə dinnməzəcə çıxıb öz otağına getdi.

Məmməd sevincindən otaqda öz-özünə danışa-danışa o tərəfə-bu tərəfə gəzirdi. "Ə bu tədbir nə gözəl şeydi. Belə tədbirdən hər ay ikisini, elə üçünü də keçirə bilərəm. Dövlətimiz nəinki bayram ərfəsində, elə ayrı-ayrı vaxtlarda da bu cür tədbirlər keçirməyə icazə versə, vallah, ürəyimdəki arzularımın hamısını yerinə yetirərəm. Mənim nə vecimə kim necə dolanır, xalqın firəvan dolanması mənim nəyimə lazımdır. İndi öncə olan dövlətin işini canla-başla yerinə yetirmək, keçirilən tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etməkdir. Bu işləri qüsursuz yerinə yetirəmsə, heç kim mənim, əsasən, nə işlə məşğul olduğumdan xəbər tutmaz. Allah pis gözədən, pis nəzərdən saxlasın. Amin!"

Məmməd elə bunu deyib qurtarmışdı ki, katibə yenidən gəldi.

-Müdir sizi çağırır. - dedi.

-Bilmirsən, nə məsələdir? - Məmməd soruşdu.

-Deyir, yuxarıdan çağırıblar, təcili gətməliyəm. Əmanətin üstünü düzəldib tez gətirsin!

Katibə bunu deyib yanlarını oynada-oynada çıxıb getdi. Məmməd əli ağzında, arzusu ürəyincə yırgalanayırgalana gedən katibənin arxasınca baxa-baxa qaldı.